

Boo Miljö- och Naturvänner

www.boonatur.se

Saltsjö-Boo den 27 april 2011

Miljö- och stadsbyggnadsnämnden
KFKS 2009/271 214
Planenheten
Nacka kommun
131 81 Nacka

Samrådsyttrande över Program för Sydöstra Boo, Nacka kommun.

Boo Miljö- och Naturvänner har tagit del av Program för Sydöstra Boo och vill lämna följande synpunkter.

Vi anser att det framlagda programmet för Sydöstra Boo måste kompletteras med ett utförligare beslutsunderlag. Programmet kommer att vara styrande i det fortsatta planarbetet, vid detaljplaneläggningen. Det är därför helt avgörande, vilket program som antas och på vilket underlag det antas. En ytterligare genomarbetning av programmet krävs framför allt genom inventeringar av naturmarken samt redovisning och illustration av konsekvenserna för olika alternativa förtätningsgrader.

Hållbar framtid

Kommunens samrådsversion 2010 av översiktsplanen har titeln *Hållbar framtid i Nacka*. Begreppet *hållbarhet* beskrivs i termer av ekologisk hållbarhet, ekonomisk hållbarhet och social hållbarhet.

I inledningen till programförslaget står *"För Sydöstra Boo gäller dessutom att området ska planläggas med ett långsiktigt hållbart perspektiv och med ett kommunalt huvudmannaskap för allmänna platser (vägar och natur/parkmark)"*.

Begreppet *"Ett långsiktigt hållbart perspektiv"* låter bra. Men vad i programförslaget eller i *WSP's PM Trafik i Sydöstra Boo*, där det också nämns en gång, avses rent konkret med *"Ett långsiktigt hållbart perspektiv"* just vid planeringen av Sydöstra Boo?

I en *hållbar utveckling* ligger att kommunen har kontinuitet i sin planering, dvs att mål och visioner i kommunens översiktsplan, grön-, kust- och kulturprogram följs upp i den fortsatta planeringen. Programförslaget strider mot *Förslag till Grönprogram 2010* vad gäller bevarande av viktiga gröna samband och uppfyllande av riktlinjer för grönstrukturen. Även att programmet föreslår, att gällande detaljplaner ersätts med nya detaljplaner med nya mindre styckningsrätter, får anses oförenligt med begreppet *hållbar utveckling*.

Programunderlag som saknas

natur-inventeringar

Av WSP's utredning *Grönstruktur Sydöstra Boo* framgår att naturen i programområdet är dåligt inventerad. Boo Miljö- och Naturvänner instämmer i att ytterligare inventeringar måste göras och vill betona att inventeringarna ska göras av biolog.

Naturen på fastighetsmarken, vilken är rik på ädellöv är inte inventerad. Kartan sid 15 i programmet visar hela stråk av ädellöv. En sådan inventering ska finnas som underlag för ställningstagande till lämplig förtätningsgrad inom området. Det är svårt att se hur programbeslut om tomtstorlekar och förtätningsgrad kan göras utan detta underlag.

Så utgör t ex ekarna på fastighetsmark norr om den föreslagna Strandpromenaden en helhet tillsammans med själva strandmarken och måste bedömas och värnas i detta sitt sammanhang.

Vi saknar helt inventeringar för naturen norr om Värmdöleden, som delvis föreslås bebyggas med verksamheter.

Vidare saknas inventeringar för många mindre naturområden, som riskerar att försvinna. Så är t ex ett parti med gran och tall söder om fotbollsplanen vid Dalvägen inte inventerat.

Branddammen med omgivande natur vid Gustavsviksvägen är inte inventerad. Området kommer att helt försvinna om Gustavsviksvägen – Dalvägen blir genomfartsgata.

Ingen fauna-inventering är gjord, trots att t ex flera fågelrika områden och flera våtmarksområden finns inom programområdet.

Ingen flora-inventering är heller gjord i programområdet.

Vi anser dessutom, att de naturinventeringar, som gjorts, ska vara tillgängliga att läsa inför samrådet. Vi saknar tillgång till: *Ekologigruppen 2009* (inför grönstrukturprogrammet), *PM Naturvärde Dalkarlskärret, Sydöstra Boo 20101007 WSP, Kommunens inventering från flygbild av ek- och ädellövträd* (endast i översiktlig karta sid 18 i programmet) samt *Fältinventering av undervattensmiljön 9-13 juni 2008. Sveriges vattenekologer AB*.

trafikutredning

Stora delar av programområdet är redan idag bullerstört av Värmdöleden. Genom programförslagets ökade trafik förhöjs ljudnivåerna ytterligare. Vi saknar en delutredning för hur man kan minska ljudnivåerna ifrån Värmdöleden och ifrån programområdet vid olika trafikutbyggnadsalternativ.

Såvitt känt ligger utredning och beslut om Trafikplats Boo hos Trafikverket, men kommunen kunde ändå bifogat *Utredning Trafikplats Boo* i programutskicket. Nu ges inte någonstans i programmet en bild av hur trafikplatsen är tänkt.

Brist på grönområden - bostadsnära natur

I WSP's utredning *PM Grönstruktur* konstateras att det är brist på grönområden i det befintliga programområdet. Hur de föreslagna åtgärderna ska råda bot på detta är svårt att se. Programförslaget är otydligt. I programförslagets sammanfattning sägs *"Områdets ytor för rekreation och allmänhetens tillgänglighet till dessa kommer att öka då befintliga grönytor i huvudsak bevaras och några nya mindre parker ställs i ordning. Ett område som klassats*

som nyckelbiotop kommer dock att försvinna eller minskas när område Dalkarlsängen prioriteras för verksamheter.”

Detta är verkligen inte med sanningen överensstämmande. All naturmark är inte inventerad och av den som är inventerad kommer samtliga områden klassade som nyckelbiotop av regionalt värde att i stort sett försvinna om programmet antas. Ett av nyckelbiotopområdena ligger i kvarteret vid Riddarstigen – Baggensvägen – Drabantvägen, som föreslås för exploatering.

Riktlinjer för grönstrukturen är långt ifrån uppfyllda

I Boverkets riktlinjer från 2007 *Bostadsnära natur - inspiration & vägledning* föreslås följande enkla nomenklatur för beskrivning av grönstrukturen:

- Närparken* bör helst ligga inom 50 m från bostaden
- Lokalparken* bör kunna nå inom 200 m från bostaden och utan att man behöver korsa trafikerade vägar
- Stadsdelsparken* bör ligga inom 500 m från bostaden, dock inte längre bort än 800 m
- Friarealerna* områden som känns orörda, bör ha en täckningsgrad om minst 300 till 400 m² per invånare.

I Nacka kommuns *Förslag till Grönprogram, samrådsversionen, juli 2010*, har kommunen under rubriken *Gröna begrepp* beskrivit olika grönområden utifrån storlek, avstånd till bostaden samt innehåll; *bostadsgården, en kvarterstlekplats, grannskapsparken, kommundelspark (stadsdelspark), närskog etc.* Det får ses som kommunens riktlinjer.

Utan att gå in i detalj, så kan vi säga att inga av dessa riktlinjer är på långt när uppfyllda i programområdet. Som exempel kan vi nämna att som *stadsdelspark* är endast Boovallen markerad, plus södra delen av Boo Gård, som är privat fastighetsmark såvitt vi vet, även om den idag är tillgänglig för allmänheten genom Boo Trädgård. Programområdet är cirka 3 km långt fågelvägen, gångvägen avsevärt längre och avståndet till stadsdelspark bör enligt kommunens riktlinjer vara max 500 m.

Vi vill se hur programområdet ska förses med olika grönområden, små som stora. Varför inte beskriva grönstrukturen genom att använda den föreslagna nomenklaturen med uppritning av avståndscirklar. Det har man ju gjort för att illustrera programmets förslag till kollektivtrafik.

Ängen vid Tunvägen - Boovägen

Källvägsområdet har också brist på grönområden och det är värdefullt att ängen vid korsningen Tunvägen – Boovägen inte bebyggs, som programmet föreslår.

Natur- och kultursamband ska bevaras och stödjas

Rensättra-Skogsöstråket

Programmet omfattar ett stort område, till ytan cirka 1/3 av Södra Boo. Fördelen med ett stort programområde är att sambanden med de angränsande områdena kan bli tydligare, t ex vad gäller grönstrukturen. Tillgången på naturmark är liten i hela Södra Boo och den kommer att ytterligare försämrats om eller när Tollareplanerna förverkligas. I Nacka kommuns *Förslag till Grönprogram, samrådsversionen, juli 2010*, talas om vikten av samband och Rensättra-Skogsöstråket är ett av dem, som markerats som spridningskorridor men också som rekreativt samband.

Programförslaget strider mot grönprogrammet genom att nyckelbiotopområdet runt Dal-karlskärret liksom naturmarken norr om Värmdöleden föreslås i stort sett försvinna vid exploatering av verksamheter, genomfartsgata och Trafikplats Boo. Dessa naturområden har en naturlig fortsättning i naturmarken mellan Blåbärsstigen och Gnejsvägen och vidare mot naturreservatet Aborrträsk. De ingår alla i Rensättra-Skogsöstråket. Detta samband bör absolut bevaras för såväl människors upplevelse och rekreation som för djur och växter, för den biologisk mångfalden. Sambandet bör förstärkas genom en ny förbindelse, ny gång- och ev cykeltunnel under Värmdöleden t ex vid Rönnvägen.

Kulturreseptatet Baggensstaket - Strandpromenaden - Bergholmen

Den föreslagna Strandpromenaden samlar många av områdets stora värdefulla natur- och kulturvärden. Däri ingår också Bergholmen. För att bevara Strandpromenadens natur på fastighetsmark föreslås gränsen för lägsta förtätningsgrad flyttad högre in i programområdet. Och för att skydda fågellivet inom strandområdet ska inga spänger läggas i vassen. Förslaget till exploatering i kvarteret vid Riddarstigen – Baggensvägen – Drabantvägen är märkligt och som vi på ett av informationsmötena tidigare hävdat oacceptabelt. Den bör helt utgå.

Vi har i tidigare remissvar påtalat vikten av en förlängning av det planerade kulturreseptatet Baggensstaket längs Staket över Boo Gård. Strandpromenaden inom programområdet är en självklar fortsättning av detta och en förlängning av reservatet bör prövas.

Naturområdet med bronsåldersgravarna vid Aprilvägen - Bergbrinken

Området är inte hotat genom programförslaget, men vi vill ändå betona vikten av skydd för detta naturområde med speciella stenformationer och forminnen från bronsåldern.

Ett övre nytt naturstråk "Dalstråket", Dalvägen - Oxbärsvägen - Dalkarlsområdet

Det är glädjande att en ny park föreslås i anslutning till Dalvägen med tillvaratagande av dagvattnet i ett vattenstråk. Dalvägen kan med utbyggnad av gång- och cykelväg längs Oxbärsvägen och bevarande av nyckelbiotopområdena i Dalkarlsområdet bli ett nytt värdefullt naturstråk, en verklig tillgång. "Dalstråket" kan jämte Strandpromenaden bli orienterande i området. Eventuellt kan det länkas ihop med Strandpromenaden.

Förtätningsgrad

Tomtstorlek och byggrätt - gör en studie

Tre olika förtätningsgrader föreslås i programmet; *tätare bebyggelse, försiktig förtätning, ca 1200 m2 tomt, respektive begränsad eller ingen förtätning.* Nästan halva programområdet föreslås för så kallad *försiktig förtätning.*

Vi anser inte att 1200 m2 tomtstorlek är en *försiktig förtätning*. Erfarenheterna från andra förtätningsområden visar att sedan bostadshus, dubbelgarage, uppfart med plats för två bilar, pool, plan gräsmatta med sol, soldäck i olika väderstreck och byggaren fått sitt utrymme, anslutningar för VA grävts etc, så är inte mycket kvar av det som en gång var en naturtomt. Att tro något annat är naivt.

För att spara naturmark med stora träd på tomtmark krävs tomter i storleksklassen 2000 m2 och skyddsbestämmelser. Och ibland räcker inte ens det.

Detsamma verkar gälla om man vill behålla tomtnivåerna med hänsynsfulla anslutningar i tomtgränserna. Självklart har också byggrättens storlek betydelse. Men i programmet finns inga uttalade små byggrätter.

Vi skulle gärna se, att kommunen nu stannar upp och gör en studie av redan förtätade om-

råden, innan man går vidare. Efter alla förtättningsområden, som nu planlagts inom Nacka kommun, har kommunen en fantastisk chans att faktiskt samla erfarenheter och utvärdera tidigare planering. Med det nu framlagda programförslaget ”travar man bara vidare i ullsockorna”.

Gränsdragning först efter inventering

Förtättningsgraderna och gränserna för områden med olika förtättningsgrad bör dessutom sättas först när naturinventeringarna är gjorda.

Extra viktig är gränsdragningen ner mot Strandpromenaden. Området med *begränsad eller ingen förtätning* bör vara betydligt bredare, gå djupare in i programområdet för att värna helhetsintrycket för promenaden. Det bör också innefatta hela området, som betecknats som värdefull kulturmiljö väster om Boo Gård.

Ersätt inte gällande detaljplaner

Vi anser inte, att ännu gällande detaljplaner vid Kornettvägen, Galärvägen och Drabantvägen ska utgå och ersättas med nya detaljplaner, som medför minskning av tomtstorlek. Områdena har stora bestånd av ädellöv.

Vägstandard

WSP's PM Trafik i Sydöstra Boo utgår ifrån programförslagets förtättningsgrad och visar tydligt på kraven på ny vägstandard. Olika alternativa dragningar av genomfartsgata diskuteras. Det är lätt att följa diskussionen kring olika förslag till dragning av genomfartsgata, presentationen är föredömligt tydlig.

Men vi vill också se, hur alternativ med lägre förtättningsgrad skulle påverka kraven på vägstandard och eventuella genomfartsgator.

Vi anser inte att Gustavsviksvägen ska förlängas mot Dalvägen och genom Dalkarlskärret och bli en genomfartsgata. Däremot skulle en cykel- och gångförbindelse mot Boovägens busslinjer ordnas från Oxbärsvägen. Redan idag används ”smitvägen” över Boo-tippen av fotgängare på väg till bussen vid Boovägen.

Det är positivt att Boo Strandväg från Boo-badet till Boo Kapellväg bibehålls som framför allt gång- och cykelväg.

Förslag för bättre kollektivtrafik i programområdet bör utredas vidare.

Vi saknar alternativa programförslag

Hur har kommunen kommit fram till en förtätning med just 300 - 400 fastigheter? Och hur ser förslag ut med lägre förtättningsgrad? Programmet är att jämföra med en förstudie och vi vill i en sådan kunna följa en diskussion kring olika alternativ. Om kommunen gav tid och plats för denna tidiga diskussion, så skulle mycket vinnas och flera överklaganden och protester senare i planeringsprocessen kunde undvikas.

Vi saknar presentation av alternativa förslag med lägre förtättningsgrad och lägre vägstandard, för att kunna spara mer av den naturmark som finns. För att kunna bevara mer av områdets naturområden såväl på allmän mark som på fastighetsmark är en lägre förtättningsgrad av avgörande betydelse. Konsekvenserna för naturmarken är stora vid en förtätning med 300 - 400 fastigheter. Och för tystnaden. Den rofylldhet, som idag präglar den sydvästra delen av programområdet är ovanlig och måste värnas.

I WSP's utredning PM Grönstruktur redovisas nuläget och konstateras att det är brist på grönområden i programområdet. Hela området ger ett lummigt och grönt intryck idag, men mycket natur finns på fastighetsmark. Utredningen ger förslag till åtgärder, som är bra men inte tillräckliga. Vi saknar programalternativ med utgångspunkten att ge området god tillgång på grönområden.

I WSP's PM Trafik i Sydöstra Boo utgår man ifrån programförslagets förtätningsgrad med en ökning med 300 - 400 fastigheter från nuvarande 700 fastigheter och att Trafikplats Boo byggs. Den ökade trafiken på grund av områdets exploatering och förtätning ställer enligt utredningen krav på en ny vägstruktur med genomfartsgata genom området och en kraftigt utökad vägstandard med breddning av vägområdet samt utplaning och uträtning av vägnarnas sträckning. På flera ställen dras ny väg genom befintliga naturområden. Vidare visar utredningen på att Boovägen måste breddas längs hela sin sträckning med 1 meter och sänkas i viadukten, för att kunna anslutas till trafikplats Boo.

Själva Trafikplats Boo är utrymmeskrävande och alstrar i sig mer trafik. Nära liggande villaområden kommer att ytterligare bullerstöras. Korsningarna mellan Boovägen och trafikplatsens tillfarts- och utfartsramper utgör ökade risker för fotgängare och cyklister och blir komplicerad att lösa på ett tryggt sätt. Vi vill se programalternativ där Trafikplats Boo inte byggs.

Programmet saknar illustrerande exempel

För att göra programmet förståeligt skulle vi vilja se de föreslagna förtätningsgraderna illustrerade på ett par olika kvarter. Likaså vill vi se hur den föreslagna vägstandard med breddning, uträtning och utplaning påverkar vägmiljön med några exempel. Beslut om förtätningsgrad måste realistiskt prövas och de negativa effekterna göras tydliga och synliga, innan programmet kan antas.

Det är svårt att förstå konsekvenserna, som adderar i ett stort programområde och i mycket hög grad kommer att påverka helhetsintrycket. Områdets nuvarande karaktär som lummigt och grönt, lantligt villaområde med slingrande grusvägar kommer kraftigt att förändras till ordnat villaområde med bredare asfalterade vägar, enhetlig belysning, mindre natur etc, men i vilken grad? Förtätningsgraden är en av de viktigaste programfrågorna att ta ställning till.

Sammanfattning

- **Bättre programunderlag i form av inventeringar, utredningar och illustrationer.**
- **Vi saknar programalternativ främst med lägre förtätningsgrad och lägre vägstandard.**
- **Inget exploateringsområde i kvarteret vid Riddarstigen – Baggensvägen – Drabantvägen. Högre gräns in i området för lägsta förtätningsgraden.**
- **Ersätt inte gällande detaljplaner för att minska tomtstorleken.**
- **Att bibehålla områdets karaktär är inte möjligt med en ny vägstandard och hög förtätningsgrad.**
- **1200 m2 tomtstorlek är inte försiktig förtätning, för liten för att spara natur/träd på tomtmark.**
- **Gör en studie och samla erfarenheterna från andra förtätningsområden.**

- **Ifrågasättande av Trafikplats Boo.**
- **Ingen genomfartsgata Gustavsviksvägen – Dalvägen – Boovägen.**
- **Programområdet har brist på grönområden. Utnyttja den värdefulla natur som finns. Bevara Rensättra-Skogsöstråket och bygg inget verksamhetsområde i Dalkarlskärret/ Bootippen.**
- **Hela södra Boo har brist på grönområden.**
- **Strandpromenaden är ett värdefullt kultur- och naturstråk. Inga spänger i vassen. Prova en förlängning av Baggensstäkets kulturresevat.**
- **Bygg vid Dalvägen, men gör ett sammanhängande naturstråk ”Dalstråket” tvärs igenom programområdet. Bind eventuellt ihop med Strandpromenaden.**

För Boo Miljö- och Naturvänner

Kerstin Lundén
Ordförande